

Po pošti prejemati:

za
celo leto naprej 26 K — h
pol leta " 13 " —
četrt " 6 " 50
mesec " 2 " 20

V upravnishvu prejemati:

za
celo leto naprej 20 K — h
pol leta " 10 " —
četrt " 5 " —
mesec " 1 " 70

Za pošiljanje na dom
20 h na mesec.

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Naročnino in inzerate
sprejema upravnishvo v
Katoli. Tiskarni, Kopitar-
jeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračaje,
nefrankovana pisma ne
vsprejemajo.

Uredništvo je v Seme-
niških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izveniši
nedelje in praznike, ob
pol 6. uri popoldne.

Štev. 56.

V Ljubljani, v petek 9. marca 1900.

Letnik XXVIII.

Papež Leon XIII. ob svoji 90-letnici.

Nekaj misli v papeževem nagovoru ob 90-letnici smo že omenili. Zdi se nam pa potrebno navesti ves oговор papežev, da tudi Slovenci vemo, kako govori papež, kateremu »Narod« podtika take gorostasnosti. Leon XIII. je na čestitanje kardinalov odgovoril tako-le:

Ko stopamo v novo leto svoje vlade, čudimo se sami, po človeško govoreno, zbog dolgotrajnega življenja, kakoršne se more veseliti le malokdo. Toda, kdo more vedeti sklepe previdnosti? To pa vemo prav dobro, v tolažbo vsem, da smo vsi, bodisi mladi ali stari, pod okriljem božje ljubezni, ki je oče vseh in vedno ljubi, najsi potem življenje daje ali jemlje. Molimo torej vedno ponižno in udano božje odloke, naj si bodo kakoršni koli že. Dolžnost naša je pa v tem, da ne prizanašamo svojim zadnjim močem, ampak da jih porablamo vse in radi — kakor se prizadevamo storiti Mi — v službo sv. cerkve. Vsekako je breme tako visoke službe za mene starčka težje; toda v tem pogledu ima cerkev od zgoraj obljubo, ki jo krepi napram vsaki človeški slabosti. Kaj je na tem, da je krmilo simbolične ladje izročeno slabotnim rokam, ko vendar vemo, da božji Brodar nevidno sedi na ladjinem krovu in pazi in krmi ladjo? Čestitana bodi moč roke njegove in množina usmiljenja njegovega.

Sveto leto, gospod kardinal, bo gotovo prineslo svojega sadu, kakor upa in želi sv. kolegij. Prav gotovo ga bo prineslo, ker spremlja sveto cerkev pri trudu za rešenje duš vedno mogočna moč milosti. V smeri proti velikim bazilikam že opazujemo vidno in močno gibanje krščanskega mišljenja. S pobožnostjo domačinov se kaj lepo sklada in ujema pobožnost onih, ki so prišli iz inozemlja in prve kakor druge vzprejema mesto Petrovo brez izjeme kakor svoje otroke in jim pomaga s prijazno ljubeznijo, da se v duhu prenove, to se pravi, da postanejo boljši, pravičnejši, prijaznejši, odločnejši in

tako zmagujejo v trdem boju npravstvenega življenja. To hočemo doseči s pomočjo posebnih obredov v teku sv. leta. Če se pa kdo spodtika nad tem tradicionalnim postopanjem in opravlja in zasmehuje, naj mu Bog odpusti; oko, ki je navezano in obrnjeno le na materijo, ne vidi družega, ko materijo. Če pa le malo pomislimo, da je na svetu neka vrsta dobrin, ki zavzemajo prvo mesto, ki stoje po vrednosti višje, ko vsaka materialna korist, kateri poštenei človek bi tu ne spoštoval namena svete stolice, ako le-ta nastopi s posebnimi napravami kot oznanjevalka in služabnica duhovnega prevojenja? In krščanski Rim ni nikdar tako zelo vreden sebe, ko v sredi teh dragih in blagih verskih svečanosti. Te so njegovi pravi spomeniki, njegovi pravi prazniki, ker so spojeni in napojeni z njegovim pravim namenom, katerega ne more izpremeniti nobena vstvarjena moč. Podle prikazni svetoskrunski prizori morejo vsekako, če Bog to pripusti, nastati na rimskih tleh, toda rimski niso

Mi smo vam hvaležni, čast. bratje, za prijazna sočutja, ki ste nam jih iznova izrazili po svojem čast. dekani, še bolj pa za vedno udanost, ki je za nas vedno bila in je izmed največjih človeških tolažb. Potem pa naj se vam ne zdi čudno, da vas povabimo, kakor se spodobi za tak dan, da se združite z nami v jedinstvi molitve v en namen, ki je istega duha s predpisi one evangeljske ljubezni, ki ne pozna niti krajevne oddaljenosti, niti razlike plemen. Vsi skupaj molimo k Gospodu, naj se spominja svojega usmiljenja glede krvavega boja, ki se bje že nekaj mesecev na afrikanem ozemlju, in naj ne pripusti, da bi trajal še dalje. Njegovi otroci in naši bratje so vsi, ki se tam doli trudijo v strahu in naporu vojskovanja in preveč žrtve je že na obeh straneh. Naj bi se ozrl ljubi Bog z očetovskim pogledom nanje, potolažil njihovo sovraštvo in napejljal srca do sklepa obestranskega prizanašanja in prijaznosti, da se povrnejo kmalu k odkritosrčnemu, stalnemu miru, pravičnosti in prijateljstvu. Kot poročstvo nebeskih da-

rov in znakov naše ljubezni podelimo svetemu kolegiju, škofom, prelatom in vsem navzočim iz celega srca apostolski blagoslov.

Državni zbor.

Dunaj, 8. sušca.

Vladne predloge.

Vlada je predložila načrt zakona, s katerim se izpreminjajo nekatere določbe melioracijskega zakona iz l. 1889 in zakona z dne 30. junija 1884. Z novim načrtom se podaljša za 10 let doba dotacije melioracijskemu zakladu iz državnih sredstev, in sicer do vštete l. 1914. Dalje se letni prispevek do l. 1914 zviša od letnih 850.000 gld. na 1 milijon gld.

Včeraj je vlada predložila tudi načrt zakona glede olajšav pri državnih posojilih. Ker dobite o tem obširnejše poročilo, omenim danes samo toliko, da se z novim zakonskim načrtom vlada pooblašča: 1. podaljšati obroke za odplačila državnih posojil vsled uim in enakih nezgod v posebnih ozira vrednih slučajih; 2. znižati na obroke določene svote; 3. izjemoma tudi popolnoma odpisati dotična državna posojila. Vlada torej zastopa po našem mnenju pravično načelo, da se znižajo, oziroma izjemoma popolnoma odpišejo državna posojila posameznikom, ki dokažejo potrebo teh olajšav. Vse dotične vloge in listine so proste kolekovine in pristojbin.

Včeraj je vlada predložila tudi načrt zakona v prospeh domače industrije. Vlada namreč zahteva, da se oproste davkov in pristojbin za dobo 6, oziroma 12 let vsa nova industrijska podjetja, pa tudi taka, ki so šele v prvotnem početku. Te olajšave dobe tudi vse delniške družbe in banke, ki ustanove nova industrijska podjetja. Kakor znano, so v smislu zakona z dne 10. avg. 1895 do konca tekočega leta davkov in pristojbin prosta vsa nova industrijska podjetja na tržaskih tleh in v občini Milje. Z novim zakonom hoče vlada olajšave stvarno in krajevno razširiti.

Kdo je kriv?

Za jutrašnje sejo je določen obširen dnevni red, to je, mnogo točk, a samo formalne stvari, katere more zbornica rešiti v dobri uri. Na prvem mestu je volitev drugega podpredsednika. Ako obveljajo dogovori, bode izvoljen dr. Začek. Toda discipline ni nobene in tako jadramo naprej brez določene smeri. To je dokazala tudi včerajšnja volitev prvega podpredsednika. Dogovorjeno je bilo, da desnica odda prazne glasovnice. Toda v zadnjem trenutku so se dogovori razbili in desnica se je razdvojila. Eni so glasovali za dr. Začka, drugi za Pradeja, največ pa se jih ni udeležilo volitve. To je še poostriilo razmere na desnici. In sedaj si izprašujejo vest: Kdo je kriv?

Ko bi hoteli odgovoriti na to vprašanje, morali bi naštevati vse napake avstrijske ustave, oziroma tistih, ki so doslej izvrševali ustavo v nemškem in centralističnem duhu. Ustavna zgodovina je v istini podobna, kakor je naglašal baron Rieger, starorimskemu groblju, koder leže vsevpred razvaline lepih palač in drugih dragocenih stavb. Razpale so, ker so bile zidane na vulkanskih tleh, na podlagi nemške hegemonije. Nenemški narodi so stresali težke okove, v katere jih je ukovala nemška birokracija. Ta zistem pa je do danes vzdrževal krivični volilni red. Tu je treba najprvo nastaviti vzdigalo, tu je vir onega zla, ki slabi Avstrijo in proizvoda neplodovitost parlamenta.

Ko se je l. 1897 sestavila v sedanji zbornici skoraj edino mogoča večina s skupnim programom, sklenili so liberalni levičarji zaroto proti večini in vladi. Vse razbiti, to je bil njihov skupni program pod plaščem nemške vzajemnosti. Vprizorili si obstrukcijo in s tem parlamentu ucepili kužno, neozdravljivo bolezen. In danes, ko so Čehi le namignili, da bi mogli nastopiti na parlamentarnem bojišču z istim orožjem, se levičarji zgražajo ter češkim poslancem podtikajo vso krivdo. To je ona politična hinavščina, katero je dr. Stransky tako neusmiljeno bičal v predzadnjem svojem govoru.

LISTEK.

Blago srce.

(Nekrolog prijatelju.)

Takoj prvič, ko sva se sešla s Potočnikom, postala sva si prijatelja. Nekaka neumljiva vez naju je vezala od tedaj naprej. A kdo ne bi imel rad te zlate duše, ki je ljubila vsacega človeka, ki ni niti umela žaliti nikogar in to tudi v najmanjši reči ne. Kedar smo bili skupaj s prijatelji, je bil on vedno nekako središče. Vsem okoliščinam se je nevede takoj prilagodil in bil nam je v pravo veselje. Zdaj je bil naivnoreden, zdaj zopet možkomoder; zdaj je bil tih in molčal, zdaj zopet je govoril neprenehoma, kakor bi se šlo za stavo. Vse to pa vedno v pravi meri, nikoli preveč.

Toda zgodilo se je: zgubili smo ga.

Hudo se je prehladil in od tedaj naprej je pešal in pešal, kakor luč, ki ji zmanjkuje olja, in slednjič — ugasnil, komaj osemnajst let star . . .

Pred Božičem sva se videla poslednjič.

»Kako se imaš prijatelj?« ga vprašam.

»Tako, tako! — Dalje časa že boleham, a upam, da mi bo kmalu bolje . . .«

Silno se je spremenil. Vsa prejšnja veselost je zginila z obraza, a na njeno mesto se je vselila trpka udanost in boleha ravnodušnost.

»— upam, da mi bo kmalu bolje.«

Da, kmalu ti je bilo bolje, prijatelj Janko, in zdaj ti je — dobro.

Umrl si. Tvoja duša je vzplavala proti nebu, a tvoje truplo polože v blagoslovljeno zemljo, kjer počiva že na tisoče drugih in kjer spita tudi naša pesnika-prvaka Prešeren in Jenko smrtno spanje. Nad štiristo dijakov tovarišev in veliko drugih ljudi je te bo spremljalo k večnemu počitku in mnogotero oko bo rosilo solze za teboj.

Čemu plakate prijatelji? Ni-li srečen naš prijatelj Janko? — Saj je dosegel na tako lahak način in tako kmalu to, kar iščemo mi s trudom in težavo in za čimur stremimo in bomo stremili mogoče leta in leta, dobil je — gotovo in lepo bodočnost!

O, razumem vas, prijatelji: vi plakate nad spomini na tako dobro dušo, ki vas je umela, ki vas je ljubila. Le plakajte, le plakajte, da si potešite svoje srce!

Ti, dragi prijatelj, si nas zapustil prvi, a za teboj pridemo prej ali slej mi vsi. Razkropili se bomo po svetu in ne bomo se dolgo, dolgo videli. Zdaj zmanjka enega,

zdaj družega z zemeljske površine in drug za družega ne bomo vedeli, kedaj.

Toda pride čas, Janko, da, pride čas, ko se zopet vidimo mi vsi in zopet bomo veseli kakor prej; a do takrat spančkej mirno v Bogu, spančkej sladko — blago srce!

P. Radlin.

† Matiju Volku v spomin.

Lepi dnevi so se začeli, mislili smo, da je že pomlad. A prihrul je vihar — in vse je zamrlo pod težko sneženo odejo.

Prav tako kot prvo cvetje in prav v tem času si uklonil tudi ti glavo pod smrtno koso, najdražji mi tovariš. Dolgo, dolgo te je mučila zima bolezn, a kar naenkrat ti je z južnimi sapicami in s prvim cvetjem zopet oživel upanje, telo ti je kot prenovljeno zadobilo novih moči, kakor vzplapola pojemačaja svetilka še enkrat, predno ugasne.

Bogoslovec Matija Volk, tega imam namreč v mislih je zaspal v večnost . . . Rodil se je na Češnjici pri Olšah na Gorenjskem dne 21. febr. 1877. Nadarjenega dečka so najprvo pošiljali v šolo v Kropo, nato v Kranj, l. 1890 je pa stopil v gimnazijo v Ljubljani. V tretjo šolo je bil vzprejet v »Alojzijevisčes«, kjer je ostal do osme. Osmo šolo je še končal, a mature ni več napravil,

bolezen ga je poglala domov. Jeseni leta 1898 je prišel v semenišče, toda moral ga je takoj zapustiti, zakaj bolezen se mu je čedalje bolj hujšala, dne 3. t. m. pa mu je smrt pretrgala nit življenja.

Pokojnik je bil vzgleden dijak. Dičila ga je neka posebna močnatost in odločnost. Pri učenju je bil marljiv in vesten; dokler ni spolnil svoje dolžnosti, se ni zmenil za nobeno stvar, ne za zabavo, ne za igre. Prav pogosto mi je bil njegov vzgled povod, da sem vzel knjigo in studiral, ko bi sicer prav gotovo ne bil.

Vsled te močnatosti in odločnosti smo ga imeli tovariši — alojzniki za nekakega očeta med seboj. Ako se kedaj nismo mogli o kaki stvari zediniti, smo prašali Matija, in njegova beseda je obveljala. Često je tudi sam končal naše prepire in besedovanje prav kratko in priprosto: »Imejte že no malo pameti!«

Drugo, vsled česar smo pokojnika posebno cenili, je bila njegova odkritosrčnost, njegovo nesebično prijateljstvo; o njem pač smem trditi besede sv. pisma: »Zvest prijatelj je močna bramba, kdor ga je našel, je našel zaklad.« (Sir. 6. 14.) Oziral se ni na nikogar, vsakemu je odkritosrčno povedal svoje mnenje. Tu ga ni motilo prija-

In dalje. Dr. pl. Körber je poskušal s pravnimi pogajanji. Da si delo olajša, omejil je za sedaj jezikovno vprašanje samo na Češko in Moravsko. Pogajanja so se z ozirom na napete razmere ugodno razvijala. Morda bi se bila ugodno izvršila, ko bi bila vlada počakala še nekaj časa z zasedanjem državnega zbora. A danes so pogajanja pretrgana in skoraj gotovo končana. Kdo je zopet kriv? Ko bi verjeli nemškimi listom, krivi so zopet Čehi, ker sta dr. Stransky in dr. Pacak govorila resnico. Ta dva sta samo odgovarjala Pradeju in Pergeltu, da nemški poslanci nikdar ne bodo glasovali za kodifikacijo nemškega državnega jezika, ker bi si s tem podpisali smrtno obsodbo. In to je za levičarje nov »casus belli«. Zato trdimo in naglašamo, da nevarnost za parlament ne prihaja od desnice, ampak od leve strani.

Nemški levičarji stojé na straži proti desnici in vladi z ognjenimi meči. Dejanja govoré.

Zato so desniški klubi Čehom odsvetovali obstrukcijo proti tako delikatni točki, kakor so vojaški novinci. V tem vprašanju višji krogi ne poznajo šale. Saj je znana najnovejša izjava veljavne osebe: Novince dohimo brez parlamenta! Ko bi češki poslanci z obstrukcijo preprečili v zbornici pravočasno rešitev vojaškega kontingenta, škodili bi svojemu narodu za mnogo let in definitivno razbili desnico. Pokazali bi, da dejanjskih razmer ne presojajo z višjega, državniskega, ampak le z ozkega, strankarskega stališča. Posekali bi drevo, da bi z drevesa obirali sadje. Res, da je treba mnogo zatajevanja, a z glavo ni mogoče skozi zid.

In tega mnenja so mnogi češki poslanci, ki računajo z raznimi posledicami obstrukcije ter zró v daljšo bodočnost. Kakor se zatrjuje, hoče dr. Engel, načelnik češkega kluba, odložiti mandat, ako češki klub ne ustavi obstrukcije v vojnem odseku. Danes popoldne ima češki klub zopet sejo; sklep bode velepomemben, kakorkoli se glasi. Z ozirom na to negotovost odpade jutri debata o vojaških novincih in pride v ponedeljek na vrsto.

Politični pregled.

V Ljubljani, 9. marca.

Parlamentarne večine, one jedine, trdne, odločujoče, z malo izjemami strogo slovanske večine v poslanski zbornici ni več. To se je pokazalo pri volitvi posl. Pradeja prvim podpredsednikom poslanske zbornice. Številke govore dovolj jasno. Oddanih je bilo 317 glasovnic. Prade je dobil 163 glasov, Začek 93, praznih je bilo 52. Absolutna večina je znašala 133 glasov. Za češkega kandidata so glasovali Čehi in Jugoslovani, vsi ostali bi pa bili morali oddati prazne glasovnice. Teh je pa mnogo premalo. Klub poljske stranke šteje sam 60 glasov, nemška katoliška ljudska stranka nad 40, poleg tega je pa še centrum in nekaj članov veleposestva. Nasprotno pa je Prade dobil skoro to-

liko glasov več, kot bi jih moral dobiti po številu levičarskih glasov, kolikor jih je dobil nad absolutno večino. Brezdvomno je torej, da se je blizu trideset desničarjev izneverilo dani besedi. Res je, da je Kathreinova strančica delala »časte« katoliški ljudski stranki, a ta ne šteje niti deset poslancev. Ne preostaja toraj nič drugega, nego poljski klub, ki je tudi pri tej priliki v jasni luči pokazal, kako umeva slovansko vzajemnost. Ako se trd in, recimo naravnost, precej zagrižen Nemec, kot so ravno in v sedanjih razmerah nekako morajo biti Kathreinovci, tako daleč spozabi in odda Nemcu svoj glas, sicer v tem slučaju nikakor ni lepo, a vsaj deloma upravičljivo. Ako se pa drzne lepo število zastopnikov poljskega slovanskega na roda glasovati za nemškega zagriženca prve vrste, je to nečuvstvo in neopravičljivo, tudi ko bi jih ne bil vezal prav nikak sklep. Poljaki so torej sedaj naravnost pokazali, da jim je slovanska vzajemnost in solidarnost desnice dobra le tedaj, ko se gre za njih koristi, ko treba spraviti k polnim jaslim katerega iz njihove vrste. Desnica pa, če trdna ni, je boljše, da je ni, in po tem pravilu se bržkone že danes lahko reče o njej, da je bila. Židovski liberalni krogi, mej katerimi bodo imeli tudi poljski židje velik delež, bodo sedaj seveda vpili, da so grobokopi desnice »klerikalci«, ter bodo radi dobre pektorice nemške katoliške ljudske stranke napadali vse katoliške poslance. Zavedni ljudje bodo vedeli, kaj odgovoriti na take čenče.

Vojni odsek je v svoji predvčerajnji seji dovršil razpravo o vladni predlogi glede vojaških novincev. Pred pričetkom nadrobne razprave se je sklenil kompromis z mladočeškimi poslanci, ki so obljubili, da mej specijalno razpravo ne bodo obstruirali, ako se predloga predloži zbornici še le v ponedeljek. S tem pa seveda ni rečeno, da Čehi ne bodo obstruirali vladne predloge v plenumu in zagovarjali predloge poslanca Doležala, ki jih je prijavil kot minoritetni votum. V ponedeljkovi seji pride toraj na dnevni red v poslanski zbornici načrt zakona, ki bi bil moral biti rešen že prvega marca. Poročevalcem v zbornici je odsek izvolil poslanca Popovskega. Posamne resolucije in peticije bodo zastopali večinoma predlagalci sami. Kaj store mladočeški poslanci pri razpravi v zbornici, ni znano. Z vladne strani in tudi iz gotovih parlamentarnih krogov se pritiska nanje z največjo silo, češ da je od usode napominane vladne predloge odvisna usoda parlamenta. Pod tem pritiskom se neki snide klub mladočeške delegacije, da si končno določi taktiko za prihodnje dni.

Afera Banffy - „Vaterland“ se je spremenila z včerajšnjim dnem v Banffy-Ugronovo afero in se konča bržkone z dvo-bojem, poleg tega pa, kakor se splošno sodi, z resignacijo Banffyjevo na njegovo sedanjo častno službo. Z izjavo poslanca Ugrona, da je on dal snov za dotični dopis v dunajskem »Vaterlandu«, ter z izjavo tega lista,

da ni imel namena kratiti časti Banffyje, je zadeva sedaj rešena za vodstvo imenovanega lista in se bo sedaj nadaljevala v Budimpešti. O tej zadevi so se vršila posvetovanja raznih klubov, posebno pa ljudske stranke, ki je sklenila pozvati Banffyje na odgovor, vrhu tega se je pa vršila včeraj v poslanski zbornici tajna seja, pri kateri se je pralo to perilo in pri kateri je ministerski predsednik Szell izjavil, da je prevzel od prednika le dispozicijski zaklad, minister Fejervary pa povedal, da se je v l. 1898 sicer mislilo na volitve, a se ni delalo zanje nikakih priprav.

Obsodba francoskih asumpcionistov je potrdil sedaj tudi prizivni senat kot prva instanca in je toraj postala pravomočna. Vsak brat mora torej plačati kazen 16 frankov in je potrjen ob jednom odloku glede razpusta reda asumpcionistov. Vendar je pa prizivni senat dovolil, da se glede denarne kazni sme uporabiti takozvana lex-Beranger in se mora toraj v tem oziru mileje postopati. To je pa seveda le postranska stvar, ker glavni namen so framasoni dosegli z razpustom reda.

Irci o politiki angleške vlade. V angleški spodnji zbornici se vrši te dni razprava o letošnjem državnem proračunu in pa o vladnih predlogah, s katerimi namerava vlada uvesti nekaj novih davkov in zvišati nekatere carinske postavke. Vladne predloge je toplo zagovarjal zakladni minister Hicks-Beach, ki je utemeljil vladno zahtevo z naslednjim stavkom: Angleški narod (?) se je odločil izvojevati vojsko do vspešnega konca, naj stane karkoli drago. Vlada je prepričana, da bo zbornica dovolila vsako zahtevo vlade in se ne bo strasila pred nobeno žrtvo, da se reši čast države. — Campbell-Bannerman je izjavil, da opozicija sicer ne bo nasprotovala vladnim predlogom, a ne prevzame nikake odgovornosti za vladno politiko. — Odločno pa protestuje proti vladnim zahtevam Irec Healy, posebno pa proti temu, da bi Irci morali donášati k troškom za vojsko, mej tem ko Irska niti jednega funta ni prejela za vojna naročila. Nemčija, Avstro-Ogerska, Severna Amerika in Brazilija imajo od vojske velike koristi, domači irski narod pa niti beliča. To je seveda naravnost krivično, ker morajo Irci največ žrtvovati za nesrečno vojsko.

Razgled po slovanskem svetu.

Josip Evgen Tomić.

Iz Zagreba, 3. marca.

Prošli teden je proslavil štiridesetletnico svojega književnega delovanja Josip Evgen Tomić. Priredila mu je lepo svečanost »Matica Hrvatska« v svojem domu kot neko priznanje za njegovo neutrudljivo delavnost za to književno društvo.

Ta znameniti hrvatski pisatelj se je rodil 18. oktobra leta 1843 v Požegi v Slavoniji. Početne šole in nižjo gimnazijo je završil v Požegi, a 5. in 6. razred v Zagrebu. Potem je stopil v zagrebško seme-

nišče, kar je odločno vplivalo na njegovo pisateljsko bodočnost. Ob tem času so boravili v semenišču vrli mladeniči Balenović, Tkalić, Nemčić, Deželić, Lorković, Ferkić i. dr., ki so se kasneje izkazali vsi kot pisatelji v raznih strokah. V književnem društvu »Zboru duhovne mladeži zagrebačke« so vsi marljivo sodelovali, a Tomić med njimi gotovo ni bil zadnji, če tudi je bil najmlajši med njimi.

Toda Tomić si je izvolil mesto bogoslovja drugo zvanje. Po kratkem prebivanju v Karlovcu, kjer je urejeval časopis »Glasonoš«, se preselil zopet v Zagreb ter se posvetil pravoslavni nauki, katere je dovršil leta 1867 deloma v Zagrebu, deloma pa v Gradcu. Potem je stopil v državno službo ter je služil najprej kot županijski činovnik v Požegi, kjer se je oženil s slavljenjo rodoljubko Hermino pl. Prešernovo, s katero se je bil spoznal že v Karlovcu. Leta 1869 pride Tomić v Zagreb kot činovnik deželne vlade, postane leta 1875 tajnikom, a leta 1892 pravim svetnikom deželne vlade, kar je še dandanes. V tej svoji službi si je stekel mnogo zaslug za povzdigo narodnega gospodarstva na Hrvatskem. On je še dandanes duša narodnogospodarskega odseka pri hrvatske deželni vladi.

Na književnem polju se je pojavil Evgen Tomić leta 1859, ko je v »Narodnih Novinah« izšla prva njegova pesem »Plač za Jelačićem banom«. Leta 1860 je postal sodelavec zabavno-poučnega lista »Slavonac«, ki je izhajal v Požegi. Tukaj je priobčil več svojih pesem in prvo svojo novelo »Krvavi pir«; a leta 1865 je izdal v Požegi prve pesme »Ljeljinke«. Prvi tedanji kritik Adolf Veber je ocenil v »Književniku« Tomičeve pesme prav pohvalno, in od tega časa je bil utrjen njegov glas kot dobrega pesnika. Tomić je zložil tudi še kasneje marsikatero pesem v raznih časopisih, posebno v »Drago-ljubu« in »Viencu«, kjer so se vedno rade brale.

S prihodom Tomičevim v Zagreb leta 1869 se začne njegova druga perijoda književnega delovanja. Tedaj je bil ravno osnovan časopis »Vienac«, okoli katerega so se bili zbrali najboljši hrvatski pisatelji, katerim se je pridružil tudi Tomić. V tej perijodi se je lotil Tomić pripovedi in romana, a potem tudi drame. V »Viencu« je priobčil leta 1870 pripovedi: »Zatečeni ženik« in »Peli-vanka« ter burko »Krivi rubi«, 1871 svojo prekrasno novelo iz požeškega življenja »Opančareva kći«, 1872 pripoved »Pokérka« in humoresko »Izigrani«, 1873 pripovedi »Priateljice« in »Guparnici«, 1890 znamenito zgodovinsko pripoved »Pretorijanec« in 1891 krasno novelo »Udovica« v realističnem smeru.

Za »Matico Hrvatsko«, katerej je Tomić od njenega preporoda leta 1877 odbornik, a od leta 1891 podpredsednik, je napisal leta 1879 svoj klasični roman »Zmaj od Bosne«, ki je leta 1897 doživel drugo izdanje, a za njim so sledila sledeča dela: 1882 »Komedije I.« (Bračne ponude i Zatečeni ženik), 1883 »Komedije II.« (Novi red in Gospodin tutor), 1884 »Kapetanova kći«, 1887 »Pošurice« (burke), 1888 »Eminagina ljubav«, 1892 igrokaz »Pastorak« ter leta 1894 prvi (Pretorijanec), a 1895 drugi del pripovedi »Za kralja — za dom«. Prevel je tudi za »Matico« leta 1880 krasno Sienkiewiczovo pripoved »Hania«.

Posle smrti Šenoine je popolnil Tomić leta 1882 njegov nedovršeni roman »Kletva« po zapiskih pokojnikovih, pa se sploh priznaje, da je izvel delo na čast svojemu pobratimu.

S tem pa še niso naštetja in navedena vsa Tomičeva dela na polju beletristike. Skoraj v vsakem letniku »Narodnih Novin« se nahaja katera pripoved ali humoreska, pa bi bila prava škoda, da se ne zbere v posebno knjigo. Ravno tako so izšle v koledarju »Danici« tri večje pripovedi za prosti narod: »Janko in Jaga«, »Širotan« in »Razdjelnici«; le-ta poslednja je didaktičnega značaja. Vredno je še posebej omeniti dveh obsežnejih razprav, priobčenih v »Narodnih Novinah«, namreč: »Slavonija nekada i sada« (v kulturnem pogledu) in »Naše vode rudnice«. V poslednji razpravi so po najstarejših virih do najnovijih sestavljeni opisi vseh hrvatskih toplic, ter se more trditi, da je to

teljstvo, da bi ne bil videl napak prijateljevih in jih morda celo hvalil, kot se pri prijateljih le prerado dogaja.

A s svojo odkritosrčnostjo ni nikdar nikogar žalil, zakaj bil je zelo ponižen. Ako je opominjal, je storil to tako priprosto in prijazno, da mu ni mogel nihče zameriti. Ni se poviševal nad druge, ne, ampak imel se je za najslabšega. Prav zato je bil tudi skrajno potrpežljiv. Sila mu je že morala biti, da je izpregovoril bolj ostro besedo.

Dasi je splošno govoril raje malo manje kot preveč, in vselej preudaril, kaj je prav in kaj preveč, je bil vendar v družbi vedno vesel in zgovoren; imel je na izobilje dobrih, a nikdar ne žaljivih dovtipov.

Kar pa je bilo najlepše, to je bilo njegovo lepo pobožno srce. Kolikokrat je pohitel v domačo kapelico, pred solo, po obedu, po sprehodu, in sploh pri vsakem važnejšem opravilu se je zatekel k Jezusu. Ko smo imeli nekoč veselico, je kar naenkrat izginil. Iskali smo ga povsod, a ni ga bilo nikjer; nazadnje sem se spomnil na kapelico — in tu sem ga našel zatopljenega v molitev. Sv. zakramente je prejemal redno vsak teden, ako ga ni zadrževal kak poseben vzrok, prejemal jih je tudi vselej o večjih praz-

nikih in opravljal je vsako leto z veliko gorečnostjo pobožnost sv. Alojzija.

Kakršno je bilo življenje, taka je bila tudi smrt.

Na binkoštni torek l. 1898. smo imeli maturantje po stari, lepi navadi na Rožniku mašo za srečen izid mature. Ker pa smo imeli alojzniki že prej doma mašo, zato nam je preostajalo le malo časa in hiteti smo morali, da smo prišli še o pravem času. Dež je lil curkoma, cerkev je bila mrzla, in tako ni čudno, da se je razgret od pta, prehladil. In ugnezdila se je v njega prsih bolezen, začel je pokašljevati in par dni pred maturo je moral oditi domov. Tu je poskušal razna zdravila, a izdalo ni nobeno. Upanje, da ozdravi, mu je čedalje bolj izginjalo, zato mi je v vsakem pismu in kadarkoli sem ga obiskal, izražal udanost v najmodrejšje sklepe božje. Svojo bolezen je sprejel v duhu svete vere. Ni tožil, ampak udano govoril: »Že Bog ve, zakaj je tako«. Dan pred smrtjo še je prejel sv. popotnico, dasi niti sam niti kdo drugi ni mislil, da je smrt tako blizu. Pred smrtjo je prosil strežnico, naj mu poda podobico Matere Božje in molek, in komaj je dobil vse, je mirno, brez boja zaspal...

Pač smrt, kakršno bi si želel vsakdo.

K njegovemu pogrebu je pohitel enajst tovarišev-bogoslovcev, ki so opravili zanj z veleč. g. župnikom Verbajsom iz Kamne gorice cerkveno opravilo in mu zapeli na grobu krasno žalostinko. Kako so ga ljubili in spoštovali tudi njegovi rojaki, kaže to, da se je pogreba udeležila lahko rečemo cela fara; in nisi zapazil očesa, ki bi se ne bila zalesketala v njem žalna solza, ko nam je zemlja odzela blagega prijatelja, tovariša, rojaka. Udeležil se je pogreba kljub svoji bolehnosti tudi domači župnik veleč. g. Preša, udeležila se ga je šolska mladina, na čelu ji gosp. učitelj Kalan. Pogreb je bil za tako malo faro res veličasten.

Tako je zopet končano mlado življenje, ki je obetalo obilo krasnih sadov. A Bogu je bilo tako ljubo, spoznal je, da je najdražji naš prijatelj in tovariš že dozorel za njegove žitnice. Tamkaj, dragi prijatelj, tamkaj se zopet snidemo, ako nam Bog da milost, da umremo srečno, kot si umrl ti. Pač nas navdaja žalost nad tvojo izgubo, a tolaži nas trdno upanje, da si prejel plačilo za trudapolno delo, navdaja nas tolažba, da nas družijo vez ljubezni, ki je ne raztrga niti smrt, ljubezni, ki naj se kaže dejanski v naših molitvah in tvojih priprošnjah. — V miru počivaj!

Fr. K.

najpotrebnejše delo, kar jih imamo do zdaj v tem pogledu.

Poleg teh svojih izvornih del, v katerih se zrcali vedra in blaga duša pesnikova, njegovo poštenje in rodoljubje, in v katerih se nahaja njegov diven humor, je našel Tomić časa, da posebno za »Narodne Novine« prevede celi red velikih in glasovitih romanov, kakor so: »Maleparta« in »Ostap Jaryna« od Kraszewskega, »Vojvoda atenski« od Tommasea, »Vjerenici« od Manzoni ja. (Konec prih.)

Cerkveni letopis.

Spevi za čiščenje sv. R. Telesa.

V smislu škofijskega lista št. 1 str. 27, kjer priporoča presvetli nadpastir vsopred za molitveno uro pred izpostavljenim sv. Rešnj. Telesom, dal je podpisani natisniti v obliki »Večne molitve« speve: Wittov »O salutaris«, iz Cecilije »Tantum ergo«, responzorij in »Laudate« za en glas, spremljevanje z orglami posebej. Latinskemu tekstu je pridejan slovenski, da bode ljudstvo vedelo, kar poje. Listki se razdele med častilce in dasi niso večji sekirice, se bodo vendar takoj privadili spevov, da jih čujejo le parkrat razkor; in tako se bodo udeležili liturgičnega dejanja ne samo z molitvijo, marveč tudi s petjem.

Spevi se dobe v prodajalni kat. tiskovnega društva v Ljubljani, Kopitarjeve ulice št. 2. Sto glasov stane 1 krono s pošto vred in priložena je tudi partitura.

P. Hugolin Sattner,
Ord. FF. Min.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 9. marca.

Šestdesetletnica prof. dr. Greg. Kreka. V včerajšnji notici pod tem naslovom sta po pomoti izostali besedi »in tridesetletnica« (svoje docenture), kar so pa čestiti čitatelji gotovo že sami opazili. Prof. dr. Krek obhajal je toraj včeraj šestdesetletnico svojega rojstva in tridesetletnico svoje docenture na graškem vseučilišču.

Pozno a vendar le! »Edinost« je spoznala, da je bila nje taktika proti »Slov. Narodu« povsem zgrešena. »Mi smo se le udajali veri, tako toži »Edinost«, da kaj dosežemo z mirnim dokazovanjem in zatiranjem. Sedaj vidimo pa, da je bila kriva ta vera, da kaj dosežemo z mirno besedo pri ljudeh, ki drugim propovedujejo vodo, a sami pijejo vino, t. j. ki od drugih za vsako najmanjšo stvar zahtevajo dokazov z imenovanjem oseb, sami sebi pa dovoljujejo najgrše polemiske ekcese. . . . Odslej se ne bomo nič več opravičevali in nič več zatrjali, ampak jim bomo lepo le vračali: kakor oni nam, tako mi njim!«

»Edinost« »Slovenca« očita radi »Slovenke«, da je pretiraval, da ni pisal mirno, trezno in lojalno, da je predstavljal svetu kakor notorično dejstvo nekaj — kar ni res. »Edinost« pravi, da je pooblaščen do izjave, da članek »Svobodna ljubezen in zakon« ni prišel od »mokrača« K., ampak iz roke slovenske žene. Naj nam dovoli »Edinost«, da ji malo pomagamo na pravo sled. Nam prvotno ni do tega, kdo piše v »Slovenko«, ampak kaj. Obsojali smo vsebino, materialistično, protikrščansko pisavo »Slovenke«. Seveda, ker si nismo mogli prav misliti, da bi bila kaka slovenska žena zmožna napisati tak članek, ki sramoti in tepta v zadnjih posledicah ravno žensko čast, zato smo prišli na moža Kristana, o katerem je znano, da brani svobodno ljubezen in ima tesne zveze s »Slovenko«. A to je drugotno. Vsebinsko »Slovenke« je protikrščanska in za to je odgovoren konsorcij, ki izdaje »Slovenko« in »Edinost!«

Pojasnilo. V šte. 47. »Slovenca« objavil je g. Fajgelj oceno orgelj bratov Zupanov za cerkev sv. Ivana v Gorici. Na koncu svojega pohvalnega poročila je omenil tudi neugodne kritike, katero je »Orgel- in Pianobauzeitung« objavila o solnograškem izdelovalcu orgelj Mauracherju. — G. Jožef Mauracher od Sv. Florijana pri Lincu nas prosi objaviti, da on ni v nobeni zvezi z zgoraj omenjeno solnograško firmo, ter je priložil jako laskavo oceno svojih orgelj, postavljenih nedavno pri oo. lazaristih na Dunaju.

Shod v Kranjski gori. V nedeljo 11. t. m. popoldne ob 3. uri priredi slov. katol. delavsko društvo javen shod v gostilni »Pri Pošti« v Kranjski gori.

Z Dobrave pri Kropi, 8. marca. Odkar smo imeli o priliki birmovanja prem. gospoda knezoškofa v svoji sredi, nismo imeli tako lepega dneva, kot je bila letošnja prva postna nedelja. Ta dan smo nadedli naši zdaj čisto prenovljeni farni cerkvi zadnji kinč — križev pot, katerega je ob navzočnosti sosednih gospodov duhovnikov slovesno blagoslovil vč. g. o. Avrelj z Brezij. Slike križevega pota so kaj lepo delo iz Leyerjevih rok iz leta 1803, a okvire je veleokusno napravil priznani veščak gosp. Ivan Vurnik. Tako je naša farna cerkev zdaj res od vitkega zvonika do zadnjih vrat skoro vsa nova in kar je posebnost: brez obravnav, brez pritiska, brez hrupa, vse tako tiho in mirno! Mi farani pa vso zaslugo dajemo našemu velespoštovanemu gospodu župniku V. Aljančiču, ki vspešno in požrtvovalno skrbi za nas že nad deset let. Pa ne samo cerkvi, ampak tudi naši šoli je največji podpornik, kateri je poleg mnogo drugega napravil lep harmonij na svoje stroške. Naša dolžnost je, da se potom javnosti iskreno zahvalimo vč. gosp. župniku za velikodušne njegove darove, proseč Boga, naj mu on povrne, kar mu mi ne moremo.

Učiteljske spremembe na Spod. Štajerskem. Stalnim učiteljem je imenovan g. Fran Cmerešek v Ločah. Začasni šolski voditelj v Stranich je postal g. Beno Serajnik, učitelj v Čadramu. Gospica Leopold. Kališ iz Ljubljane je postala stalna učiteljica v Gornjem Gradu. Gospica Olga Bradška pa je postala pomožna učiteljica pri Sv. Vidu pri Ponikvi.

Spravna akcija v Istri. Res je, kar se je šepetalo že nekaj dnij. Mej slovenskimi in laškimi deželnimi poslanci isterskimi se bodo pričela s pogajanja, da bi slovanski poslanci prišli zopet v deželni zbor isterski. »Piccolo« pravi, da je slovanske poslance do obravnav pripravil Körber z obljubo, da ako se akcija ne posreči, vlada razpusti deželni zbor isterski ter hoče o novih volitvah postaviti ves svoj vpliv, da zmagajo Slovani v tistih kmečkih občinah, ki so še dosedaj v rokah Italijanov in v nekaterih mestih. Na tem pripovedovanju »Piccolovem« bode pač veliko izmišljenega.

Izpred ljubljanskega porotnega sodišča. Včeraj je stal pred porotniki Jan. Pernuš, doma iz Palovč pri Lešah. Obtoženi je čevljar, star 34 let, oženjen ter je na dan sv. Lucije pri sv. Luciji pri Begunjah v prepiru 78letnega Antona Mandeljca tako težko poškodoval, da je vsled tega Mandeljeva smrt nastopila. Z Mandeljcem sta usodnega dne prišla skupaj v gostilno pri Toncu, kjer sta se sporekla radi nekega nezakonskega otroka, katerega je imel pred leti Pernuš s hčerjo Mandeljevo in za katerega je moral plačati. Pernuš je šel s starčkom iz gostilne ter je 73letnega moža opetovano prevrgel na tla ter klečal na njem in ga suval. Stari mož se ni mogel braniti premoči Pernuševi ter je ječal: »No pa me ubij, vsaj sem tukaj«. Mandeljc je potem umrl čez četrte ure na svojem domu vsled notranjih poškodb, kakor izjavljajo zvedenci, katere mu je prizadelo Pernušovo surovo ravnanje. Pernuš se je izgovarjal, da je bil pijan. Porotniki so zahtevali od sodišča, da jim stavi tudi vprašanje ali je Pernuš dejanje naredil v malomarnosti in nepredvidnosti, ter so tudi to vprašanje potrdili, vprašanje o uboju pa zanikali in Pernuš je bil obsojen na sedem mesecev težke ječe, poostrene s postom vsakih 14 dnij.

Občinski svet ljubljanski je delal včeraj pokoro za stare svoje grehe. Deželna vlada je pisala županu, da se zadnji odlok notranjega ministerstva ne ozira samo na njegovo samovoljno postopanje glede uličnih napisov na levem bregu Ljubljanice in naknadno odobrenje obč. sveta, ampak, da se mora tudi po celi Ljubljani, torej tudi na desnem bregu Ljubljanice nabiti dvojezične napise in da torej samoslovenski ulični napisi nimajo v Ljubljani nikjer več pravice, ker se proti svoječasi prepovedi obč. svet ni pritožil. Ako samoslovenske napise ne bo obč. svet z lepo odpravil, jih bode vlada z grdo! Dopis vlade je bil seve nemški. Obč. svetniki so ga vsprejeli in razumeli. Poro-

čevalec Plantan je predlagal rekurz na notraje ministerstvo proti zaušnici od strani dež. vlade. Rekurz je bil sprejet; vseh obč. svetnikov tudi včeraj ni bilo pri seji.

Ponesrečil se je obč. svetnik gosp. Lenče. Zlomil si je nogo.

Nadvojvodinja Štefanija se je danes zjutraj z nadvojvodinjo Elizabeto z brzovlakom peljala skozi Ljubljano v Miramar.

Na včerajšnji živinski semenj so prignali 1046 konj in volov, 208 krav in 58 telet; skupno 1312 glav. Precej volov so pokupili moravski in bavorski kupci, konje pa večinoma Italijani.

Tržaški tat aretovan. Policijski kancelist Ivan Toplikar aretoval je danes ob 1/2 11. uri dopoldne Janko Škočirja iz Trsta, ki je ukradel v Trstu svojemu prijatelju stotak, pa je prišel v Ljubljano, kjer je včeraj na Kongresnem trgu št. 3 ukradel čevljarju Pušu srebrno uro z verižico v vrednosti 20 kron. Tat je imel pri sebi napačne izkaze, ki so se glasili na ime Budon.

V Ameriko. Martin Sintič iz Črešnovic, okr. glav. Krško, in Jernej Kukman iz Družinske vasi, okr. glav. Rudolfovo, hotela sta se odtegniti vojaški dolžnosti in popihati v Ameriko, a stražnik ju je zasačil na južnem kolodvoru. Jernej Kukman naprosil je neko žensko, da mu je dala kovčeg. Martin Sintič imel je potni list na drugo ime. Dal je za ta »švindela« 10 K.

* * *

Iz raznih krajev. Influence se najbolj boji angleška kraljica. Neka stara babura ji je prerokovala, da bo na influence umrla, kadar se jo loti. — Kaznjenci umrli so se v Kairi. Udati se niso hoteli niti tedaj, ko je došlo vojaštvo. Vojaštvo je na uporneže streljalo ter pet kaznjencev smrtno ranilo. — Nove kanone dobi Španija. Veljali bodo sedem milijonov peset. — Nevarno obolela je laska prestolonaslednica Helena, hči črnogorskega kneza. Hudo obolel je tudi »bosniški homer« 80 letni Fra Grga Martič. — Glad v Indiji trpi sedaj 75 milijonov ljudi. — Theatre francaise v Parizu je včeraj pogorelo. Ogenj je bruhnil na dan okoli poludne mej skušnjo. Na odru ste bili igralki Dundlay in Henriot. Prva se je komaj rešila, Henriot je zgorela. Gledališče je popolnoma uničeno. — Cronjeja bodo, kakor javlja »Daily News«, prepeljali Angleži na otok sv. Helene, kjer bode ostal toliko časa, da bode vojna končana. — Šolstvo v Transvalu in v Oranje državi je vsled vojne veliko trpelo. Sedaj so Buri sklenili poslati iz vojne učitelje domov, da ne zaostanejo v učenju za šolo godni otroci. — Nedostajanje premoga v Pragi je velikansko. Meterski cent premoga je pred stavko premogarjev veljal 2 kroni, sedaj velja 8 kron. Vojaki stražijo na kolodvoru došle vozove premoga, da se ne zgođe nesreče vsled velikega pritiska ljudstva, ki na kolodvorih dobi za 50 vin. ceneje premog, nego pri drugih prodajalcih. — Pijanega močička je imela gospa Braunschweig v Hanovu. Predvčerajšnjim je v jezi prebila mu glavo, ko je spal, prerezala mu vrat, jednega svojega otroka zadavila, družemu pa tudi prerezala vrat. Tudi sebo je spravila na ta način proč od pijanega moža.

Društva.

(Kranjsko vojaško veteransko društvo) vabi na občni zbor, ki bode v nedeljo dne 11. marca t. l. ob 9. uri dopoldne v telovadnici II. mestne deške ljudske šole na Cozovi cesti. Vsopred: a) nagovor poveljnika, b) poročilo o kornem delovanju, c) poročilo o računskem sklepu, d) posebni nasveti, in e) volitev odbora in treh računskih preglednikov. Gospodje društveniki se k polnoštevilni udeležbi uljudno vabijo. Vsak naj si šteje v dolžnost, obnena zboru udeležiti se. — Poveljstvo voj. veter. kora.

(Družba sv. Cirila in Metoda) je imela svojo 125. vodstveno sejo dne 1. marca t. l. Navzočni: Tomo Zupan (prvomestnik), Martin Petelin (blagajnik), Luka Svetec (podpredsednik), dr. Ivan Svetina in Ivan Šubic; svojo odsotnost je opravičil ces. svetnik Ivan Murnik. Začetek ob 3. uri popoldne. Ko so se sprejele v znanje kurenije ter vestno in pregledno sestavljeni blagajnikov račun za l. 1899, ki kaže naših vsesкупnih 55.987-85 1/2 gld. dohodkov ter 57.207-21 gld. troškov, in so se rešile nekatere vloge, zaključil je prvomestnik sejo ob 6. uri zvečer.

(Slovensko politično in gospodarsko društvo v Ljutomeru) priredi dne 19. marca ob 3. uri v prostorih g. Vaupotiča v Ljutomeru svoje letno zborovanje. Vsopred: 1. Dr. Lav. Gregorec, drž. poslanec poroča o polit. položaju. 2. Dr. Rozina o dež. zboru in o občinskih zadevah. 3. Volitev, poročila in slučajnosti. Odbor.

Darovi.

Za Jeranovo dijaško mizo: G. J. Pintar, odvet. uradnik za marec 4 K. — G. A. Janežič, fin. komisar za marec 4 K. — G. F. Pokorn, ekspozit v Besnici 5 K. — V čast sv. Jožefu 10 K. — G. J. Lavrič, kaplan v Sodražici 8 K. — G. E. J. 4 K. — G. Kocijančič, župnik v Gojzdu 2 K. — G. prof. Jan. Gnjezda 10 K. — Zbirka v Sodražici 8 K 70 v. — G. F. Bernik, kaplan na Vrhniki 10 K. — Bog plačaj!

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj, 9. marca. Kasacijski dvor je ugodil pritožbi zastopnika urednika lista »Slovenec« v zadevi pravde Hrovatin proti »Slovencu«, razveljavil je obsodbo ter ukazal novo razpravo pred porotnim sodiščem v Ljubljani. »Slovenca« je pred kasacijskim dvorom zastopal dr. Susteršič.

Dunaj, 9. marca. Posl. Pfeifer je stavil predlog, da naj vlada pri obnovitvi trgovinske pogodbe z Italijo odpravi takozvano vinsko klavzulo ter da za italijansko vino uvede vinsko carino. — Poslanec Pfeifer je stavil nadalje predlog, da vlada dovoli zdatno državno podporo za streljanje proti toči.

Dunaj, 9. marca. Na predlog posl. dr. Krek-a je bil vladni načrt zaradi polajšav pri vplačevanju držav. dolga po uimih poškodovanih brez prvega branja v zbornici izroččen proračunskemu odseku.

Dunaj, 9. marca. Ministerski svet je imel danes v parlamentu svojo sejo, v kateri je določil svoje postopanje nasproti položaju, ki se je zboljšal s tem, da Čehi ne bodo z obstrukcijo nasprotovali rešitvi zakona glede kontingenta vojaških novincev. — Desnica je zopet solidarna, ker se je posrečilo Čeha odvrniti vsaj deloma od obstrukcije.

Dunaj, 9. marca. Pri volitvi družega podpredsednika je bil izvojen poslanec Začek s 168 glasovi. Oddanih je bilo 224 glasov, mej temi 52 praznih. Levičarji so odšli pri volitvi iz dvorane.

Dunaj, 9. marca. Deželni zbori bodo zborovali od 18. marca do 15. maja.

Vojska v Južni Afriki.

Najnovejši vspeh maršala Roberta je provzročil v Londonu zopet veliko veselja, po mnenju strategov pa ta vspeh še ni nikake posebne važnosti in brez pomena na končne dogodke, razun če je Roberts ali bolje njegova konjica res presenetila Bure. To pa ni povsem verjetno, ker je bil Joubert pripravljen na vsak slučaj in skoraj ni mogoče misliti, da bi Buri ne bili poučeni o vsem, kar se godi pred njimi. Sodi se, da zveza tega oddelka, ki šteje kakih 6000 mož, z glavno armado pred Bloemfonteinom še ni pretrgana, le direktne poti se baje Buri ne morejo posluževati. V tej bitki pri Osfonteinu (Volovskem studencu), ki pa je bila le neznatna praska, so izgubili Angleži 50 mož ter si osvojili le jeden top in nekaj vozov, Buri so pa toliko na dobičku, da so znatno zadržali Robertsovo armado v nadaljem prodiranju. General Joubert se nahaja sedaj mej Poplar Grove in Bloemfonteinom.

Proti Mafekingju je poslal Roberts oddelek 10.000 mož, ki je došel blizu postaje Fourteenstreams (Stirinajst rek). Njemu nasproti stoji burski general Dutoit z močnim oddelkom.

London, 9. marca. Reuterjev urad poroča iz Mafekinga 19. februv.: Moj ženami in otroci razsajajo razne kužne bolezni. Hrane primanjkuje. Bolnice so prenapolnjene. — Sovražnik strelja na glavno cesto in na trg. Za časa obleganja je bilo ubitih ali ranjenih 299 oseb.

London, 9. marca. Iz Molteno poročajo, da so Angleži v minuli noči zasedli Burghersdorp.

London, 9. marca. „Daily News“ poroča, da je vlada sklenila odvesti generala Cronje in njegove vojake na otok Sv. Helene, dokler ne bo vojska končana.

London, 9. marca. Oranjski predsednik Steyn se je s Krügerjem podal v Pretorijo.

London, 9. marca. Krüger je prišel v Bloemfontein ter na kolodvoru vnel ljudi za vestrajnost. On zaupa v boju za svobodo na božjo pomoč. — S solzami v očeh je poslušal narod besede Krügerjeve. Ženske so se ponudile, da napravijo poseben vojni oddelek, ki bo branil domovino.

London, 9. marca. Reuterjev urad poroča iz Kapstadta: Dva eskadrona konjice, katera so pogrešali od srede februarja, sta se vrnili iz Paardeberga, jednega so pa Buri ujeli in odvedli v Pretorijo.

London, 9. marca. „Daily News“ poročajo iz Ofontaina 7. t. m.: Burski oddelek, katerega je obšla Robertsova konjica in ki ga zasleduje ob severnem bregu reke general French, se ceni na 10.000 mož.

London, 9. marca. Reuterjev urad poroča iz glavnega burskega tabora pri Glencoe 7. t. m.: V četrtek so Buri dvakrat odbili napad angleških čet iz Ladysmitha. Umikanje proti severu se je nadaljevalo. 2000 voz je šlo naprej po glavni cesti. Po železnici so odvedli le velike topove, pešce in ranjence. Za zadnjim transportnim vlakom je vozil vlak z delavci, ki so razdeljali vse mostove in prehode mej Ladysmithom in Glencoe ter pri Elandslaagte razdeljali in zažgali premogovnik. Največ posla je povzročil „dolgi Tom“, katerega so odvedli z mesta.

Zaročenca.

(I promessi sposi.)

Milanska povest iz sedemnajstega veka. — Laški spisal Alessandro Manzoni, prevel I. B.—č.

(Dalje.)

„Kdo je notri? — Hej! Hej! — gospod kurat! Gospod kurat!“

Ko don Abbondio opazi, da so napadalcu zbežali, stopi od okna, je zatvori in na pol tiho ošteje Perpetuo, češ da ga je pustila samega v strahu. Ko pa čuje, da ga ljudstvo kliče, stopi znova k oknu in ko zagleda toliko množico, se jame kesati, da jo je sklical skupaj.

„Kaj se je zgodilo? — Kaj so vam naredili? Kdo so bili?“

„Saj ni nikogar več! Hvala Vam! Le pojdite domov!“

„Kdo pa je bil? — Kam so šli? — Kaj se je pripetilo?“

„Hudobni ljudje, ki se po noči okrog potepajo. Toda zdaj so zbežali. Pojdite domov! Saj ni nič hudega! Drugikrat, otroci! Hvala vam za dobro voljo! — Rekši, izgine in zapre okno. Tu začno nekateri mrmrati, drugi zbijati šale, zopet drugi kleti. Nekateri majejo z rameni in odidejo. Namah pa prihitijo nekdo brez sape in jedva spravi iz ust par besed. Stanoval je le-ta nasproti Agnesini in Lucijini hišici. Začuvši vrišč, je bil stopil k oknu ter videl zadaj na dvorišču ono vrenje in zmešnjavo, ko se je baš Griso prizadeval, da bi zbral svoje hlapce. Jedva se mož nekoliko oddahne, zakriči: „Kaj delate tu, ljudje božji? Tu ni vraga! Tam doli je, na koncu ceste, v hiši Agnese Mondelle.

Oboženi ljudje so notri; ubiti hočejo nekega romarja. Vrag vedi, kdo so!“

„Kaj? — Kaj? — Kaj?“ Začne se hrupno posvetovanje. „Pogledati treba! — Koliko jih je? — Koliko nas je? — Kdo so? — Župan! Župan!“

„Tukaj sem“, odgovori župan sredi množice. „Tukaj sem; toda morate mi pomagati in me poslušati. Hitro! Kje je cerkvenik? Zvonite, zvonite! Jeden naj teče v Lecco po pomoč! Vsi sem!“

Začno se gnesti, prerivati sem ter tja. Bil je baš največji vrišč, ko prihitijo zopet nekdo, ki je videl razbojnika naglo odhajati, ter kriči: „Tecite, ljudje! Tatje, lopovi, ki tirajo s sabo nekega romarja. Uže so izven vasi; za njimi! za njimi!“ Brez čakanja na povelje svojega poglavarja spustijo se vsi v dir in se valé proti cesti. Čim bolj se pomika naprej ta vojska, tem bolj se redčijo prve vrste; ta in oni se dá prehiteti in se pomeša raje v sredo čete. Zadnji se gnetejo naprej; truma naposled v neredu dospě do cilja. Sledovi razbojnikov se še povsem poznajo in vidijo: vrata so odprta, zapah razbit; a tolovaji so izginili. Gredó na dvorišče, stopijo v pritlično sobo, tudi tu je vse odprto in razdejano. Čujejo se klici: „Agnese! Lucia! Romar! Kje je romar? Stefano ga je videl v sanjah, romarja! Ne, ne, videl ga je tudi Carlandrea! Hej, romar! — Agnese! Lucia!“ Nihče ne odgovori. „S sabo so jih vlekli! S sabo so jih vlekli!“ Nekateri glasno predlagajo, naj se roparji zasledujejo, češ da je sramota, nečast za vas, če bi smel vsak malopridnež meni nič tebi nič ugrabljati ženske, kakor skopec piščanca iz zapuščene skednja. Začne se novo hrupno posvetovanje. Nekdo pa (nikoli se ni prav znalo, kdo je bil) zakriči namah mej množico, da sta se Agnese in Lucia rešili v neko hišo. Ta glas se bliskoma razširi, in vsi mu verujejo. Nikdo ne misli več na to, da bi zasledoval roparje; druhal se razprši na vse strani. Povsod po vasi šepet, klepetanje, razbijanje po vratih, ki se odpirajo. Luči se prikazujejo in izginevajo, ženske izprašujejo z oken, s ceste se jim odgovarja. Ko pa zvunaj vse obmolke in utihne, nadaljujejo se ti pogovori po hišah, in onemé še le, ko jamejo ljudje uže zdehati, a drugi dan pa se z nova prično. Sicer se družega poslej ni zgodilo. Samo v jutro po teh dogodkih, ko je stal župan na svoji njivi, in si podpiral brado z roko, sloneč s krmolcem na lopati, zasajeni na pol v zemljo ter opirajoč se z nogo na njo, ko je, pravim, župan takó premišljeval skrivnostne dogodke preteklih noči ter prevdarjal, kaj bi moral storiti in kaj se spodobi da stori: opazil je nakrat dva korenjaška možaka, ki sta mu prihajala nasproti, oba dolgih las kakor dva frankovska kralja iz prvega rodú, in do pičice podobna onima dvema, ki sta pred petimi dnevi srečala don Abbondia, ako nista bila ravno ista. Ta dva sta brez vseh ovinkov zaukazala županu, da o tem, kar se je dogodilo, ne poroča gosposki, da ne sme govoriti resnice, če bi ga kdo kaj vprašal, da naj sploh ne govoriči in ne daje potuhe ljudskim čenčam, ako bi rad umrl v postelji.

Naši trije beguni so nekaj časa dobro tekli; molčali so vsi, le sem ter tja se je kateri ozrl, da bi videl, če jih kdo zasleduje. Bili so utrujeni od napornega bega, od strahu in negotovosti, v kateri so bili, od žalosti, ker se jim je vse ponesrečilo ter od skrite bojazni zbok nove, tajne nevarnosti. Še bolj pa so jih mučili oni neprestani pretrgani udarci zvona; kolikor dalje so bili od vasi, tem bolj so ti udarci pojemali in zveneli zamolklo; a baš to se je slišalo nekako

otožno in čudno. Naposled utihne zvon. Beguni so dospeli sredi samotnega polja; ker ne slišijo daleč naokolo nijednega glasu, jamejo iti počasneje. Najpreje pride Agnese k sapi, prekine molk in vpraša Renza, kako je bilo pri kuratu, ter Menica, kakšen peklenšček je v hiši.

(Dalje prih.)

„Hennebergova svila“

— le pristna, ako se dobi direktno od mene — črna, bela in barvena od 45 kr. do 14 gld. 65 kr. meter. Vsakemu franko in carine prosto na dom Vzorci obratno pošto. 1 11 11—2

G. Henneberg, tovarne za svilo, (c. in kr. dvorni založnik) v Carluhu.

Cena žitu na dunajski borzi

dné 8. marca 1900.

Za 100 kilogramov.

Pšenica za pomlad . . .	gl.	7 57	do gl.	7 58
„ „ maj-juni . . .	„	7 63	„ „	7 64
„ „ jesen . . .	„	7 83	„ „	7 84
Rž za pomlad . . .	„	6 51	„ „	6 52
„ „ maj-junij . . .	„	6 61	„ „	6 62
„ „ jesen . . .	„	6 74	„ „	6 75
Turšica za maj-junij . . .	„	5 41	„ „	5 42
„ „ jul-avgust . . .	„	—	„ „	—
Oves za pomlad . . .	„	5 18	„ „	5 19
„ „ maj-junij . . .	„	5 28	„ „	5 29
„ „ jesen . . .	„	5 54	„ „	5 55

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306,2 m, srednji zračni tlak 786,0 mm.

čas opazovanja	stanje barometra v mm.	temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Padačina v 24 urah v mm.
8. 9. zveč.	741,2	+1,0	sl. jug	del. oblac.	0,0
9. 7. jut.	745,0	—2,3	sl. jzah	del. jasno	—
9. 2. popol.	744,8	+5,0	sr. jug	jasno	—
Srednja večerajšnja temperatura —0,6° normale: 2,4°.					

Razglas.

Živinski sejmi v Cerknem za tekoče leto:

1. sejem bode radi praznika sv. Jožefa v torek dné 20. marca.
2. sejem bode dné 23. aprila.
3. sejem bode dné 14. septembra, in
4. sejem bode radi nedelje dné 5. novembra.

Županstvo v Cerknem na Goriškem.

A. Kosmač, župan.

220 1—1

Op. št.: Nc. 392/99.

Oklic.

Podpisano sodišče javlja, da se bodo

dné 9. aprila 1900 dopoldne ob 9. uri

pričenši in prihodnje dni v občinski pisarni v Borovnici potom prostovoljne javne dražbe razprodajala Lorenc Verbičevim dedišcem iz Lazov pri Borovnici solastna zemljišča obstoječa iz pri Borovnici in v obliži Borovnice ležečih njiv, travnikov, vrtov in pašnikov v skupni cenilni in ob enem vsiljeni ceni 7590 kron po posameznih parcelah, razun zemljišča vlož. št. 332 katastr. občine Borovnica, ki se prodá skupaj za vskljeno ceno 2620 kron, kakor tudi označene in v naravi s zaporednimi številkami zaznamovane hoje in smreke iz nastopnih hostnih parcel:

1. iz gozda „Berček“ 1041 komadov v vskljeni ceni za jedno drevo 14 kron;
2. iz gozda „Dolenja Preska“ 2546 komadov po 12 kron drevo;
3. iz gozda „Dolgi tal veliki“ 1258 komadov po 8 kron drevo;
4. iz gozda v „Vinovrhu“ 1354 komadov po 11 kron drevo;
5. iz gozda „Čadovec“ 248 komadov po 10 kron drevo;
6. iz gozda „Gorenja Preska“ 668 komadov po 10 kron drevo;
7. iz gozda „Dolni tal mali“ 1241 komadov po 10 kron drevo;
8. iz gozda „Kaferta“ 2222 komadov po 10 kron drevo.

Dražbeni pogoji, vsled kojih mora vsak dražitelj pri dražbi založiti v roke Franceta Verbiča iz Borovnice vadij, to je 10% vskljene cene, kakor tudi zapiski vseh dreves z dotično prerezno mero, se morejo vpogledati pri predstojniku podpisanega sodišča.

C. kr. okrajno sodišče na Vrhniki,

dné 28. svečana 1900.

Dunajska borza.

Dné 9. marca.		20 mark	23,65	Dunavsko vravnavno posojilo l. 1878	108,—	Salmove srečke, 40 gld.	172,50
Skupni državni dolg v notah		20 frankov (napoleonador)	19,27	Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	95,90	St. Genčis srečke, 40 gld.	180,—
Skupni državni dolg v srebru		Italijanski bankovci	90,05	Prijoritne obveznice državne železnice	87,50	Waldsteinove srečke, 20 gld.	178,—
Avstrijska zlata renta 4%		C. kr. cekini	11,38	„ „ južne železnice 3%	69,25	Ljubljanske srečke	50,—
Avstrijska zlata renta 4%		Dné 8. marca.		„ „ južne železnice 5%	99,25	Akcijske anglo-avstrijske banke, 200 gld.	124,40
Avstrijska kronrska renta 4%, 200 kron		3-2% državne srečke l. 1853, 250 gld.	184,—	„ „ dolenskih železnic 4%	395,—	Akcijske Ferdinandove sev. želez., 1000 gl. st. v.	299,—
Overska zlata renta 4%		5% državne srečke l. 1860, 100 gld.	160,50	Kreditne srečke, 100 gld.	340,—	Akcijske tržaškega Lloyd, 500 gld.	77,50
Overska kronrska renta 4%, 200		Državne srečke l. 1864, 100 gld.	210,—	4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gld.	43,—	Akcijske južne železnice, 200 gld. sr.	26,70
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.		4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	96,25	Avstrijskega ručnega križa srečke, 10 gld.	22,20	Splošna avstrijska stavbna družba	261,75
Kreditne delnice, 160 gld.		Tisne srečke 4%, 100 gld.	141,35	Ogerskega	13,25	Montanska družba avstr. pian.	327,—
London vista		Dunavske vravnavne srečke 5%	257,—	Budimpešt. bazilika-srečke, 5 gld.	64,—	Trboveljska premogarska družba, 70 gld.	255,50
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.				Rudolfove srečke, 10 gld.	—	Papirnih rubljev 100	—

Nakup in prodaja

vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd. Zavarovanja za zrupe pri žrebanjih, pri izžrebanju najmanjšega dobitka. — Promese za vsako žrebanje. Kulanična izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba

„M E R C U R“

l. Wollzeile 10 in 13, Dunaj, l. Strobelgasse 2.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvareh, potem o kursnih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni sveti za doseg kolikor je mogoče visocega obrestovanja pri popolni varnosti.

naloženih glavnici.